

3,5 mlrd. eurų – tiek lėšų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų 2023 m. skirta švietimui, kitamet jam planuojama skirti beveik pusę milijardo, arba 14 proc., daugiau. Daugiausia Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos asignavimų švietimui nukeliauja į bendrojo ugdymo, profesines ir aukštąsias mokyklas, didžioji dalis savivaldybėms skiriamų mokymo lėšų panaudojama pedagogų atlyginimams.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje šiandien pristatyta, kokioms reikmėms skiriamos 2023 m. švietimo biudžeto lėšos.

„Valstybė švietimui skiria didžiulį dėmesį ir finansavimą. Prognozuojama, jog šiemet švietimo išlaidos sudarys 4,9 proc. šalies BVP, kitamet – 5,3 proc. Visos lėšos yra skiriamos tikslingai, nors pastaruoju metu pasigirsta siūlymų atsisakyti finansavimo vienai ar kitai švietimo sričiai ir jį panaudoti pedagogų atlyginimams. Iš esmės didžioji dalis valstybės dotacijų ugdymui ir tenka mokytojų darbo užmokesčiui. Ir kitas švietimo sritis – vaikų neformalųjį ugdymą, profesinį mokymą, aukštąjį mokslą – laikome vienodai svarbiomis, jos irgi turi būti atitinkamai finansuojamos“, – sako švietimo, mokslo ir sporto ministras Gintautas Jakštas.

98 proc. mokymo lėšų sudaro pedagogų darbo užmokestis

Mokykloms skiriamos valstybės biudžeto lėšos sudaro didžiąją dalį švietimo lėšų. 98 proc. mokymo lėšų, kurioms iš viso skiriama beveik 1,2 mlrd. eurų iš valstybės biudžeto dotacijų savivaldybėms, tenka pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui.

Mokykloms tenka 91 proc. ugdymo lėšų, kitą dalį sudaro lėšos vaikų neformaliojo švietimo krepšeliui, Kultūros pasui ir kt. priemonėms.

ES lėšos skiriamos pažangai

Pažangos projektams, finansuojamiems iš ES lėšų, skiriama 278 mln. eurų. Viešojoje erdvėje plinta klaidinantys teiginiai, jog, atsisakius ES projektų, nepanaudotas lėšas būtų galima nukreipti pedagogų atlyginimams. ES lėšos yra naudojamos pagal griežtai apibrėžtas taisykles – jos skiriamos konkrečioms, su ES institucijomis suderintiems pažangos projektams.

ES lėšos nėra tinkamos naudoti tęstinei veiklai, pavyzdžiui, didinti pedagogų atlyginimus – tai būtų laikoma netinkamomis išlaidomis, kurias tektų grąžinti ES.

Ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms tenka vos 0,8 proc. švietimo lėšų

Dar vienas mitas – sumažinus finansavimą švietimo ir mokslo sistemos valdymui, pakaktų lėšų pedagogų atlyginimams didinti. 2023 m. ministerijos ir švietimą administruojančių įstaigų veiklai skirta 28,7 mln. eurų, arba 0,8 proc. nuo visų asignavimų švietimui.

Švietimo ir mokslo institucijų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 1 proc. reikia 20 mln. eurų. Net ir visiškai nutraukus finansavimą ministerijai ir pavaldžioms administruojančioms institucijoms, švietimo ir mokslo institucijų darbuotojų atlyginimus būtų galima pakelti tik 1,4 proc.

Vykdamas kolektyvinių sutarčių išipareigojimus, darbo užmokestis turi būti sistemiškai didinamas ne tik mokytojams, bet ir švietimo pagalbos specialistams, švietimo įstaigų vadovams, kitiems pedagoginiams darbuotojams, taip pat mokslo ir studijų institucijų akademiniams ir neakademiniams darbuotojams.

Švietimą administruojančios įstaigos organizuoja ir koordinuoja veiklas, susijusias su ugdymo ir mokymo programų, vadovėlių rengimu, brandos egzaminais, pasiekimų patikrinimais, pedagogų kvalifikacija, švietimo kokybe, švietimo registrais ir duomenų bazėmis, mokyklų finansavimui būtinos informacijos teikimu, neformaliojo švietimu, švietimo pagalba, kvalifikacijų pripažinimu, ES projektų administravimu, paskolomis ir kita parama studentams.

Ateinantys metai švietime

2024 m. švietimo biudžetas reikšmingai augs – planuojama, jog kitąmet švietimui bus skiriama 496 mln. eurų, arba 14 proc., daugiau. Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidos švietimui iš viso sudarys virš 4 mlrd. eurų.

Tikimasi, jog 2024 m. švietimo išlaidos sudarys 5,3 proc. nuo BVP.

